

Talousarvioaloite TAA 316/2015 vp

Antero Vartia vihr ym.

Talousarvioaloite määrärahan lisäämisestä Innovatiiviset kaupungit (INKA) -ohjelman rahoittamiseen (3 000 000 euroa)

Eduskunnalle

Innovatiiviset kaupungit (INKA) -ohjelman tavoitteena on synnyttää korkeaan osaamiseen perustuvia kilpailukykyisiä yrityksiä ja siten vauhdittaa innovaatiokeskittymien syntymistä Suomeen. Ohjelmassa hyödynnetään kaupunkien ja kuntien suuria investointeja ja kehityshankkeita uusien innovaatioiden kokeilualustoina ja vientiä edistävinä pilottihankkeina. Yritysten, kaupunkien ja valtion yhteistyöllä innovaatiot on tarkoitus saada nopeasti kehitettyä käytännön ratkaisuiksi ja vietyä kansainvälisille markkinoille.

Käynnistyneet hankkeet ja toimenpiteet tukevat hallitusohjelman kärkihankkeita: ne liittyvät nopeisiin kokeiluihin, vähähiilisyyteen, digitaalisuuteen, energiatehokkuuteen, kiertotalouteen ja puhtaisiin ratkaisuihin, digitaaliseen terveydenhoitoon, ikäihmisten omahoitoon, liikkumiseen sekä hajautettuun energiantuotantoon. Vaasa on ollut vetovastuussa kestävien energiaratkaisujen INKA-ohjelmassa, Oulu on johtanut tulevaisuuden terveys -ohjelmaa, Joensuu biotalouden, Tampere älykkäiden kaupunkien ja uudistuvan teollisuuden sekä Jyväskylä kyberturvallisuuden ohjelmaa.

Lyhyestä olemassaolosta huolimatta INKA-ohjelmassa on saavutettu merkittäviä tuloksia. Mukana olevat kaupungit ovat omaksuneet uuden roolin, jossa kaupunki toimii elinkeinoelämän uudistajana ja innovatiivisten hankintojen toteuttajana. Ohjelman puitteissa on tehty selvitys sellaisista kaupunkiseutujen tulevista kehityshankkeista ja investoinneista, joiden tiimoilta kaupunkiseuduille voisi syntyä yhteistyötä. Näitä yhteisiä teemoja ovat mm. asemanseudut, pilaantuneet maa-alueet ja avoin data. Kaupunkiseutujen välistä yhteistyötä edistämällä on luotu kysyntää ja suurempi markkina yritysten uusille ratkaisuille. Toteutetut hankkeet ovat monistettavissa kotimaassa ja kansainvälisesti.

INKA-hankkeista on vuoden toiminnan jälkeen syntynyt useita potentiaalisia vientituotteita. Ohjelman ansiosta on syntynyt kansallisesti merkittäviä innovaatiohankkeita, joissa yhdistyy yritysten ja tutkimuksen osaaminen sekä kaupungit kokeilu- ja referenssialustana.

Pelkästään Tampereella on saatu alulle esimerkiksi liikkumiseen palveluna, nollaenergiarakentamiseen, älykkääseen valaistukseen, pilaantuneen maa-aineksen hyödyntämiseen sekä kaupungin innovatiivisten hankintojen kehittämiseen liittyviä pilotteja. Näiden tuotteiden alkujen kaupallistaminen vaarantuu, jos hallitus katkaisee INKA-ohjelman rahoituksen. Yhteensä Tampereen INKA-hankkeissa on ollut mukana yli 115 yritystä. Suurin osa on pieniä ja keskisuuria yrityksiä,

Talousarvioaloite TAA 316/2015 vp

joita tki-toiminnalla hakevat kasvua. Valtaosa rahoituksesta on ohjautunut suoraan yrityksille tai yritystoimintaa palvelemaan tutkimukseen.

Esimerkki toimivasta hankkeesta INKA-ohjelmassa on kaksivuotinen SenCity, joka kuuluu älykäs kaupunki ja uudistuva teollisuus -teemaan. Hankkeessa mukana olevat kaupungit tarjoavat aitoja kaupunkiympäristössä olevia älykkään katuvalaistuksen pilotointikohteita, joissa yritykset voivat testata omia ratkaisujaan. Usean kaupungin lisäksi mukana on aktiivinen verkosto pieniä ja suuria yrityksiä sekä julkisia tutkimuslaitoksia. Hankkeessa toteutetaan hyvin hallitusohjelman kärkihanketta, jossa vahvistetaan korkeakoulujen ja elinkeinoelämän yhteistyötä innovaatioiden kaupallistamiseksi.

INKA-ohjelma pääsi vauhtiin vasta viime vuonna, mutta nyt hallitus on jo lopettamassa sen. Hallitusohjelman tilannekuvassa todetaan, että kilpailukykyemme on rapautunut keskeisiä kilpailijamaita heikommaksi, vienti ei vedä, osaaminen ei muutu innovaatioiksi ja innovaatiot eivät kaupallistu. Tässä tilanteessa tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnasta ei pitäisi leikata, vaan päinvastoin panostaa siihen enemmän. Ennen kaikkea innovaatioiden edistäminen kaupallistamiseen ja vientiin asti vaatii pitkäjänteistä toimintaa, mitä INKA-ohjelman lakkauttaminen ei edusta.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta lisää 3 000 000 euroa momentille 32.20.42 Innovatiiviset kaupungit (INKA) -ohjelman rahoittamiseen.

Helsingissä 9.10.2015

Antero Vartia vihr
Pekka Haavisto vihr
Outi Alanko-Kahiluoto vihr
Emma Kari vihr
Jani Toivola vihr
Ville Niinistö vihr
Hanna Halmeenpää vihr
Jyrki Kasvi vihr
Heli Järvinen vihr
Olli-Poika Parviainen vihr
Krista Mikkonen vihr
Ozan Yanar vihr
Satu Hassi vihr
Touko Aalto vihr
Johanna Karimäki vihr